

Posudek na bakalářskou práci

Petr Heřman: Filosofie dějin Bohdana Chudoby

Bohdan Chudoba do velké míry stále zůstává jedním z „bludných balvanů“ českých duchovních dějin. Mohou za to jak jeho vyhraněné náboženské a politické postoje, tak rozlehlost a nedostupnost jeho textového díla (část je v anglických a španělských publikacích, vydaných v době autorova exilu, část v rukopisech, které dědička, žijící v Madridu, nechce „dát z ruky“...) – tak také jeho kontroverzní postoj k metodologii jeho „vlastního“ oboru, totiž historiografie. Bakalářská práce samozřejmě může těžko znamenat sama o sobě nějaký zásadní obrat ve vědomí odborné, natož široké veřejnosti – může však k tomuto obratu přece jen poněkud přispět. Mimo jiné už tím, že Bohdana Chudobu znovu „vezme vážně“ a začne „standardním“ odborným způsobem reflektovat jeho dílo.

Bakalářská práce Petra Heřmana toto bezpochyby dokázala. Vzala si za výchozí materiál nikoliv celé Chudobovo dílo (které, jak řečeno výše, je jen zčásti dostupné), ale jen tu jeho část, která se zabývá tématem filosofie dějin. Důraz byl přitom položen na Chudobovy knihy, vydané anglicky v exilu. Biografická část práce vychází z (nemnoha) studií, které již o Chudobovi byly publikovány (tedy v zásadě ze studie Drápalovy a studie mé...). Tato část – pečlivá, ale kompilativní - však skutečně není než úvodem k jádru práce, totiž k samostatné reflexi Chudobovy filosofie dějin.

Autor práce jednak rekapituluje Chudobovo myšlení o dějinách, a to jak v jeho konstantách (skepse vůči „objektivní“ vědecké historiografii; pokus o rehabilitaci pojmu „mýtus“; nahlížení dějin sub specie dvou časů – „kairos“ a „chronos“; kritika ideologie pokroku; vyzdvihování umění coby relevantní „metody“ poznávání historie), tak v jeho časovém („chronickém“) vývoji uvnitř Chudobova díla – od prvních náčrtů problematiky v pracích, psaných ještě ve vlasti, po poslední publikovaná díla exilová. Jednak toto Chudobovo „nestandardní“ myšlení vztahuje k některým „standardním“ proudům současné vědy, uvažující o vědě – totiž zejména k soudobým reflexím nesamozřejmosti oné „objektivní“, „pozitivistické“ vědy o historii. Autor se opírá – systematictěji či příležitostněji – o taková jména současné rozpravy o vědě a poznání, jako Hughes, Kuhn, Havelka, Horský či Neubauer. Není však přitom pouhým papouškovatelem sentencí mudrců. Teze respektovaných akademiků o mnohosti forem poznání jsou mu spíše odrazovým můstkem k vlastním úvahám. V těchto vlastních úvahách pak hraje nejdůležitější roli téma umění. To téma, které zaznívá v Chudobových textech jako jedna z mála „pozitivních“ alternativ v rámci jeho skeptické vize moderní civilizace, společnosti a vědy. V interpretaci Petra Heřmana pak je umění právě oním prvkem, jenž umožňuje onen komplementární přístup k dějinám – onen „vhled“, ono „zpřítomnění“, onu aktualizaci hodnot minulosti. „Poselstvím“ Heřmanovy práce pak tedy v závěru není prohlásit Bohdana Chudobu za „toho, který měl pravdu proti všem“ – ale „rehabilitovat“ ho jakožto autora, jehož ve své době izolované a „protiproudě“ myšlenky se mohou v novém kontextu dočkat ještě zcela nečekaného oživení.

Už z předchozího líčení práce snad implicitně vyplývá, že autor pracoval s kontroverzním tématem a s obtížnými texty; že s nimi pracoval samostatně; a že je zvládl. Explicitně musí být dodáno i to, že tak učinil velmi kultivovaným stylem. A že bych přece jen nějakou námitku mít měl – mám ji ke stylu. Jisté „zklasičtění“, oprostění, zjasnění, zprůhlednění by mu prospělo.

Na výbornou, toť se rozumí.

Doc. Mgr. Martin Putna, Dr.